

Ι Σ Π Α Ν Ι Α

Ζ

ΤΟΛΗΤΟΝ

Όταν πλησιάζω τις εἰς τινὰ πόλιν ἄγνωστον πρέπει νὰ ἔχω πλησίον του κάποιον, ὁ ὁποῖος νὰ τὴν γνωρίζῃ, ἵνα ἐν καταλλήλῳ στιγμήν νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ παρρητήρητῃ ἔξω διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴν ἐκ τῆς πρώτης ὄψεως παρρηγομένην ἐντύπωσιν. Εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ εἰδοποιηθῶ ἐγκαίρως. Κάποιος μοῦ εἶπεν : Ἴδου τὸ Τόλητον ! Ἐτρεξά εἰς τὴν θύρῃδα καὶ ἐθαύμασα.

Τὸ Τόλητον κεῖται ἐπὶ κρημνώδους καὶ ἀποτόμου ὑψώματος κάτωθι τοῦ ὁποῖου ρεεὶ ὁ Τάγος διαγράφων εὐρυτάτην καμπύλην.

Ἀπὸ τῆς κοιλάδος δὲν φαίνονται ἡ βράχοι καὶ τείχη φρουρίου, πέραν δὲ τῶν τειχῶν αἱ κορυφαὶ τῶν κωδωκιστίων καὶ τῶν πύργων.

Αἱ οἰκίαι εἶνε κρυμμέναι, ἡ πόλις σὰς φαίνεται κλεισμένη καὶ ἀπρόσιτος ἢ μᾶλλον νομίζετε ὅτι ἀντὶ πόλεως βλέπετε φρούριον ἐγκαταλειμμένον. Ἀπὸ τῶν τειχῶν μέχρι τῆς ὄχτης τοῦ ποταμοῦ οὔτε μία οἰκία, οὔτε ἐν δένδρον ὑπάρχει. Τὸ πᾶν εἶνε γυμνόν, ξηρόν, ἀπότομον, κρημνώδες. Ψυχὴ ζωσα δὲν φαίνεται. Νομίζετε ὅτι διὰ νὰ ἀνέλθετε πρέπει νὰ ἀναρριχηθῆτε καὶ σὰς φαίνεται ὅτι εἰς τὴν πρώτην ἐμφάνισιν ἀνθρώπου τινὸς ἐπὶ τῶν κρημνῶν ἐκείνων θὰ πέσῃ ἐπάνω του ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν τειχῶν βροχὴ βελῶν.

Κατέρχεσθε τῆς ἀμαξοστοιχίας, ἀνέρχεσθε ἐπὶ τινος ἀμάξης, φθάνετε εἰς τὸ στόμιον μιᾶς γεφύρας. Εἶνε ἡ περιφημοὺς γέφυρα τοῦ Ἀλκαντάρα, ἡ ζευγνύουσα τὸν Τάγον, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει ὠραία ἀραβικὴ θύρα ἐν σχήματι πύργου, προσδίδουσα αὐτῇ μεγαλοπρεπὴ καὶ αὐστηράν ὄψιν.

Ἀφοῦ διαβῆτε τὴν γέφυραν εὐρίσκεσθε ἐπὶ εὐρείας ὁδοῦ, ἥτις διὰ μεγάλων ἐλιγμῶν ἀνέρχεται μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους.

Ἐδῶ σὰς φαίνεται πραγματικῶς ὅτι εἰσθε ὑπὸ ἰσχυρὰν πόλιν τοῦ μεσαιῶνος καὶ ὅτι εὐρίσκεσθε εἰς τὴν θέσιν ἐνὸς ἀρχαῖου ἢ ἐνὸς γότθου ἢ ἐνὸς στρατιώτου τοῦ Ἀλφόνσου Γ'.

Ἐξ ὅλων τῶν μερῶν κρέμονται ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν σας βράχοι κρημνώδεις, τείχη ἐρειπωμένα, πύργοι καὶ λείψανα ἀρχαίων φρουρίων καὶ ἀκόμη ὑψηλότερα τὸ τελευταῖον τείχος τὸ περιβάλλον τὴν πόλιν, μελάνον, μὲ ὑπερμεγέθεις ἐπάλξεις, ἀνοικτὸν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπὸ μεγάλα ρήγματα, ὅπσιν τῶν ὁποίων φαίνονται αἱ καθεργμέναι οἰκίαι, καὶ ἐρ' ὅσον ἀνέρχεσθε κατὰ τοσοῦτον νομίζετε ὅτι ἡ πόλις περισφίγγεται καὶ κρύπτεται.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, συναντᾶτε τὴν Πύλην τοῦ Ἡλίου, ἔργον ἐξαίσιον ἀραβικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, συγκαίρως ἐκ δύο πύργων μετ' ἐπάλξεων, ἐνουμένων ὑπεράνω κορυφῆς θύρας ἐν σχήματι διπλῆς ἀψίδος, ὑπὸ τὴν ὁποίαν διέρχεται ἡ ἀρχαία ὁδός καὶ ἀπ' ἐκεῖ, ἐὰν στραφῆτε πρὸς τὰ ὀπίσω, βλέπετε κάτω τὸν Τάγον, τὴν κοιλάδα, τοὺς λόφους. Προχωρεῖτε, εὐρίσκετε ἄλλα τείχη καὶ ἄλλα ἐρείπια, καὶ ἐπὶ τέλους τὰς πρώτας οἰκίας τῆς πόλεως.

Ὅποια πόλις ! Τὰς πρώτας στιγμὰς ἡσθάνθη τὴν ἀναπνοὴν μου ἐκλείπουσαν. Ἡ ἀμάξα εἶχεν εἰσχωρήσει ἐπὶ τινὸς ὁδοῦ τόσο στενῆς, ὥστε οἱ τροχοὶ αὐτῆς ἤγγιζον τοὺς τοίχους τῶν οἰκίων.

— Μὰ γιατί περνᾶς ἀπ' ἐδῶ ; ἠρώτησα τὸν ἡνίοχον.

Ὁ ἡνίοχος ἤρχισε νὰ γελᾷ καὶ ἀπεκρίθη :

— Διότι δὲν ὑπάρχει ἄλλος δρόμος πλατύτερος.

— Τί, ὅλον τὸ Τόλητον εἶνε ἔτσι ; ἠρώτησα ἐκ νέου.

— Ὅλον ἔτσι, ἀπεκρίθη.

— Ἀδύνατον ! ἀνέκραξα.

— Θὰ δῇτε ! ἀπήντησε.

Τῇ ἀληθείᾳ δὲν τὸ ἐπίστευον. Ἐφθασα εἰς τὴν ξενοδοχεῖον, ἔροιψα ἐντὸς δωματίου τινὸς τὴν βαλίξάν μου καὶ ἔσπευσα νὰ ἐξέλθω διὰ νὰ ἴδω αὐτὴν τὴν περιεργαστὴν πόλιν. Εἰς ὑπηρετῆς τοῦ ξενοδοχείου μὲ ἐσταμάτησεν εἰς τὴν θύραν καὶ μὲ ἠρώτησε μειδιών :

— Ποῦ πηγαίνετε, κύριε ;

— Νὰ ἴδω τὸ Τόλητον, ἀπεκρίθην.

— Μόνος ;

— Μόνος, γιὰτὶ ὄχι ;

— Μὰ, ἦσθε ἐδῶ ἄλλην φράξιν ;

— Ποτέ !

— Τότε δὲν μπορεῖτε νὰ πάτε μόνος.

— Καὶ γιατί ;

— Γιὰτὶ θὰ χαθῆτε.

— Ποῦ ;

— Μόλις βγῆτε ἔξω.

— Καὶ διὰ ποῖον λόγον ;

— Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἀπεκρίθη, δεικνύων μοι ἐπὶ τινος τοῖχου ἀνηρτημένον τὸν χάρτην τοῦ Τολήτου.

Ἐπλήσιασα καὶ εἶδον ἓνα κυκεῶνα λευκῶν γραμμῶν ἐπὶ μελανοῦ χάρτου ὡς οἱ ἀδιέξοδοι ἐκεῖνοι λαβύρινθοι τοὺς ὁποῖους κατασκευάζουν τὰ παιδιὰ ἐπὶ τοῦ μαυροπίνακος διὰ νὰ κατανalώσουν τὴν κιμωλίαν καὶ νὰ κάμουν νὰ θυμώσῃ ὁ διδάσκαλος.

— Δὲν πειράζει, εἶπον, θέλω νὰ ὑπάγω μόνος καὶ ἀνχαθῶ θὰ μὲ εὔρουν.

— Οὔτε ἓκατὸ βήματα δὲν θὰ κάμετε, παρετήρησεν ὁ ὑπηρετῆς.

Ἐξῆλθον καὶ διέσχισα τὴν πρώτην ὁδὸν τὴν ὁποίαν εἶδον, τόσο στενὴν, ὥστε ἐκτείνων τοὺς βραχίονας ἤγγιζον καὶ τοὺς δύο τοίχους. Μετὰ πεντήκοντα βήματα εὐρέθην ἐπὶ ἄλλης ὁδοῦ στενοτέρας τῆς πρώτης, καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς ἄλλην καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ἐνόμιζον ὅτι περιφέρομαι οὐχὶ εἰς τὰς ὁδοὺς μιᾶς πόλεως, ἀλλ' εἰς τοὺς διαδρόμους ἐνὸς κτιρίου, καὶ ἐπροχώρουν πάντοτε μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ἔφθανον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν εἰς ἀνοικτὸν τι μέρος.

— Εἶνε ἀδύνατον ἐσκεπτόμην, νὰ εἶνε ὅλη ἡ πόλις κατασκευασμένη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, δὲν θὰ μπορούσε νὰ ζήσῃ κανεὶς.

Ἄλλ' ἐρ' ὅσον ἐπροχώρουν, κατὰ τοσοῦτον μοι ἐφαίνετο ὅτι οἱ δρόμοι ἐγίνοντο στενοτέροι καὶ μικρότεροι. Κάθε στιγμήν ἔπρεπε νὰ κάμπτω. Ἀφοῦ ἐτελείονε μία καμπυλοειδὴς ὁδός, ἤρχιζε μία ἄλλη μὲ ἐλιγμούς, ἔπειτα ἄλλη ἀγκιστροειδής, ἥτις μὲ ὠδήγει ἐκ νέου εἰς τὴν πρώτην καὶ οὕτω περιφερόμην ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν πάντοτε ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἰδίων οἰκίων.

Ἀπὸ κειροῦ εἰς κειρὸν εὐρισκόμην εἰς τὴν σταυροδρόμιον στενωπῶν ἀντιθέτων διευθύνσεων, καὶ τις μὲν τούτων ἐχάνετο εἰς τὸ σκότος στοᾶς τινός, ἄλλη προσέκοπτε, μετὰ τινὰ βήματα, εἰς τὸν τοῖχον οἰκίας τινός, ἄλλη κατήρχετο κάτω, ὡς νὰ ἐβυθίζετο εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, ἄλλη ἀναρριχάτο ἐπὶ ἀποτόμου ἀνηφόρου. Ἐκ τούτων τινὲς μὲν ἦσαν τόσο στεναί,

ὥστε μόλις ἤδυνάτο νὰ βαδίξῃ εἰς ἄνθρωπος, τινὲς δὲ στενό-
τεραι ἀκόμη ἐν τῷ μέσῳ τοίχων ἄνευ θυρῶν καὶ παραθύρων,
πᾶσαι δὲ εἶχον δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ οἰκίας ὑψηλοτάτας διὰ μέ-
σου τῶν στεγῶν τῶν ὁποίων ἐφαίνετο μόλις μία λεπτή ται-
νία οὐρανοῦ. Αἱ οἰκίαι εἶχον ὀλίγα παραθύρα μὲ παχέα σι-
δηροφράγματα, μεγάλας θύρας μὲ πλῆθος τεραστίων ἡλῶν
καὶ αὐλὰς στενὰς καὶ σκοτεινὰς.

Ἐβάδισα ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν χωρὶς νὰ συναντήσω κανένα,
μέχρις οὐ ἔφθασα εἰς τινὰ τῶν κυρίων ὁδῶν, ἔχουσιν δεξιὰ
καὶ ἀριστερὰ μαγαζεῖα καὶ πλῆθος χωρικῶν, γυναικῶν καὶ
παιδίων.

Τὰ πάντα εἶνε ἀνάλογα πρὸς τὰς ὁδοὺς. Αἱ θύραι φαίνον-
ως παράθυρα, τὰ μαγαζεῖα ὡς μικροὶ θόλοι καὶ ἐντὸς αὐτῶν
βλέπει τις ὅλα τὰ ἰδιαιτέρα τῆς οἰκίας : τὴν τράπεζαν ἡτοι-
μασμένην, τὰ νήπια εἰς τὴν κοιτίδα, τὴν μητέρα κτενιζομέ-
νην, τὸν πατέρα ἀλλάσσοντα ὑποκάμισον. Τὰ πάντα κείνται
ἐκεῖ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Δὲν νομίζεις ὅτι εἶσαι εἰς πόλιν, ἀλλ' εἰς
οἰκίαν κατοικοῦμένην ὑπὸ μιᾶς μόνης μεγάλης οἰκογενείας.

Εἰσέρχομαι εἰς τινὰ ὁδὸν ὀλιγώτερον συγκαζομένην, ἄκρα
ἡσυχία βασιλεύει, τὸ βῆμά μου ἀντηχεῖ μέχρι τοῦ τετάρτου
πατώματος τῶν οἰκίων, γραῖά τις προβάλλει εἰς τὸ παρα-
θύρον. Διέρχεται ἵππος τις, νομίζεις ὅτι διαβαίνει ὀλόκληρος
ἴλη· πάντες προκύπτουν νὰ ἴδουν τί συμβαίνει.

Ὁ ἐλαφρότερος κρότος ἀντηχεῖ πανταχόθεν. Ἐὰν πέσῃ βι-
βλίον τι, ἐντὸς δωματίου τινὸς τοῦ δευτέρου πατώματος, ἐὰν
βῇ ξη γέρον τις εἰς τὴν αὐλήν, ἐὰν γυνή τις φουρήσῃ τὴν
μύτην της κᾶπου, τὸ πᾶν ἀκούεται.

Εἰς μέρη τινὰ παύει αἰφνιδίως πᾶς θόρυβος, εἴσθε μόνος,
δὲν βλέπετε πλέον σημεῖον ζωῆς. Εἶνε οἰκίαι διὰ στρίγλας,
στραυροδόρμια διὰ συνωμοσίας, στενωποὶ ἀδιέξοδοι διὰ προ-
δοσίας καὶ δι' ἐγκλήματα, παραθυράκια διὰ συνεντεύξεις ἀ-
τίμων ἐρωμένων, θύραι ἀπαίσιαι, αἱ ὁποῖαι σὲ κάμνουν νὰ
ὑποπτεύσῃς κλίμακας μὲ κηλίδας αἵματος.

Καὶ ὅμως εἰς ὅλον τὸν λαβύρινθον τοῦτον τῶν ὁδῶν οὔτε
δύο δὲν ὑπάρχουν αἱ ὁποῖαι νὰ ὁμοιάζουν. Ἐκάστη ἔχει τι
τὸ ἰδιαιτέρον. Ἐδῶ μία ἀψίδα, ἐκεῖ μία στήλη, παρεκεῖ ἐν
ἀγαλμα.

Τὸ Τόλητον ἔχει ἀπείρους θησαυροὺς τέχνης. Ὀλίγον ἐὰν
ξυσθῶσι νὰ τεῖγῃ, ἀνακαλύπτονται πανταχοῦ μνημεῖα ὅλων
τῶν αἰώνων : ἀνάγλυφα, ἀρχαυρογρήματα, θυρίδες μαυριτανι-
καὶ, ἀγαλμάτια.

Τὰ ἀρχαῖα παλάτια ἔχουν θύρας μὲ γεγλυμμένας πλά-
κας ἐκ μετάλλου, μὲ ρόπτρα ἱστορικά, μὲ ἡλούς τορευ-
τοὺς, μὲ οἰκόσημα, μὲ ἐμβλήματα, καὶ σχηματίζουν ὠραίαν
ἀντίθεσιν πρὸς τὰς νεωτέρας οἰκίας μὲ τὰς παραδόξους καὶ
φανταστικὰς ζωγραφίας των. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα οὐδὲν ἀ-
φαιροῦσιν ἀπὸ τὴν σοβαρὰν καὶ μελαγχολικὴν ὄψιν τοῦ Το-
λήτου.

Ὅπου καὶ ἂν στρέψετε τὸ βλέμμα, ὑπάρχει κᾶτι τι ὅπερ
σὰς ἐνθυμίζει τὴν ὁχρὰν πόλιν τῶν Ἀράβων. Ὀλίγον ἐὰν
ἡ φαντασία σας ἐργασθῇ κατορθῶναι νὰ ἀνασυνθέσῃ, μὲ τὰς
ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐναπολειφθείσας γραμμὰς, τὸ σχέδιον τῆς ἐκλει-
ψάσης εἰκόνας καὶ τότε ἡ αὐταπάτη εἶνε πλήρης. Ἐπανα-
βλέπετε τὸ μέγα Τόλητον τοῦ μεσαιῶνος καὶ λησμονεῖτε τὴν
ἐρημίαν καὶ τὴν σιγὴν τῶν ὁδῶν του. Ἀλλ' εἶνε αὐταπάτη
ὀλίγων στιγμῶν, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐπαναπίπτετε εἰς θλιβε-
ροὺς συλλογισμοὺς, καὶ δὲν βλέπετε πλέον ἢ τὸν σκελετὸν τῆς
ἀρχαίας πόλεως, τὴν νεκρόπολιν τριῶν αὐτοκρατοριῶν, τὸν
μέγαν τάφον τῆς δόξης τριῶν λαῶν.

Τὸ Τόλητον σὰς ἐνθυμίζει τὰ ὄνειρα τὰ ὁποῖα ἐπλαττεν
ἡ νεανικὴ φαντασία σας μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν μυθιστορη-
μάτων τοῦ μεσαιῶνος. Θὰ ἴδετε πολλακίς κατ' ὄναρ πόλεις
ἀμαυράς, περικυκλουμένας ἀπὸ βαθεῖας τάφρους, ἀπὸ τεῖχη
ὑψηλότερα, ἀπὸ βράχους ἀπροσίτους, καὶ θὰ διήλθετε διὰ
τῶν ἀνασπαστῶν ἐκείνων γεφυρῶν, καὶ θὰ εἰσέλθετε εἰς τὰς
σκοτίας καὶ χροταριασμένας ἐκείνας ὁδοὺς, καὶ θὰ ἀνεπνεύσατε

τὸν ὑγρὸν ἐκείνον ἀέρα τῆς φυλακῆς καὶ τοῦ τάφου. Ἐλοιπόν,
ὠνειρεύθητε τὸ Τόλητον.

Τὸ πρῶτον ἀξιοθέατον πρᾶγμα μετὰ τὴν γενικὴν ἀποψιν
τῆς πόλεως, εἶνε ἡ μητρόπολις, ἡ ὁποία θεωρεῖται δικαίως
ὡς μία τῶν ὠραιότερων τοῦ κόσμου.

Ἡ ἱστορία τῆς μητροπόλεως ταύτης, κατὰ τὴν παράδοσιν
τοῦ λαοῦ, ἀνέρχεται μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀποστόλου Σαν-
τιάγου, πρώτου ἐπισκόπου τοῦ Τολήτου, ὅστις ὑπέδειξε τὸ μέ-
ρος ὅπου ἀνηγέρθη, ἀλλ' ἡ κατασκευὴ τοῦ κτιρίου, ὅπως σή-
μερον θαυμάζεται, ἤρχισεν ἐν ἔτει 1227, ἐπὶ τῆς βασιλείας
τοῦ Ἀγίου Φερδινάνδου, καὶ ἐτελείωσε μετὰ ἐργασίαν σχεδὸν
συνεχῇ διακοσίων πενήτηκοντα ἐτῶν.

Ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις τῆς ἀπεράντου ταύτης ἐκκλησίας δὲν
εἶνε οὔτε πλουσία, οὔτε ὠραία, ὅπως ἡ τῆς μητροπόλεως τῆς
Βούργου.

Ἐμπροσθεν τῆς προσόψεως ἐκτείνεται μικρὰ πλατεῖα καὶ
εἶνε τὸ μόνον μέρος, ἐξ οὗ δύνανται τις νὰ περιβῇ διὰ τοῦ
βλέμματός μέγα μέρος τοῦ κτιρίου.

Περίξ διέρχεται στενὴ τῆς ὁδοῦ, ἀπὸ τῆς ὁποίας, ὅσον καὶ
ἂν στρέψετε τὴν κεφαλὴν, δὲν βλέπετε ἢ τὸ ὑψηλὸν τεῖχος,
ὅπερ περικλείει τὴν ἐκκλησίαν ὡς φρούριον.

Ἡ πρόσοψις ἔχει τρεῖς μεγάλας θύρας, ἐξ ὧν ἡ μία ὀνομά-
ζεται τῆς Συγχωρήσεως, ἡ ἄλλη τοῦ Ἰδοῦ καὶ ἡ τρίτη
τῆς Κρίσεως. Παρ' αὐτὴν ἐγείρεται ἰσχυρὸς πύργος ἀπολή-
γων εἰς ὠραῖον ὀκτάγωνον θόλον.

Ὅσον καὶ ἂν ἴδετε, περιελθόντες ἐξῶθεν τὸ κτίριον, ὅτι
τοῦτο εἶνε μέγα, οὐχ ἥττον εἰσερχόμενοι καταλαμβάνεσθε
ὑπὸ ἄκρου θαυμασμοῦ, εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο ὑπὸ ζωηρωτάτης
εὐχαριστήσεως, προερχομένης ἀπὸ τὴν ὁροσίαν ἐκείνην, ἀπὸ ἐ-
κείνην τὴν ἡσυχίαν, ἀπὸ τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην σκιάν καὶ ἀπὸ
μυστηριωδῆς τι φῶς, τὸ ὁποῖον εἰσδύον διὰ τῶν χρωματιστῶν
ὑάλων ἀναριθμητῶν παραθύρων, θραύεται εἰς χιλιάς ἀκτῖνας
κυανῆς, κιτρίνας, ροδόχρους, διολισθαινούσας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀνά
τὰ τόξα καὶ τοὺς κίονας ὡς λωρίδες ἱριδός.

Ἡ ἐκκλησία ἀπαρτίζεται ἐκ πέντε μεγάλων ναρθήκων,
χωριζομένων ὑπὸ ὀγδοήκοντα ὀκτῶ κολοσσαίων κίωνων, ὧν
ἕκαστος σύγκειται ἐκ δεκαῆς στύλων ἀτρακτειδῶν καὶ συνε-
σφιγμένων ὡς μία δέσμη λογχῶν.

Ἐτερος ναρθὴξ τέμνει ὀρθογωνίως τοὺς πέντε τούτους, δι-
ερχόμενος μετὰ τοῦ μείζονος βωμοῦ καὶ τοῦ χοροστασίου,
ὁ δὲ θόλος τοῦ μεσαίου ναρθήκος ἐγείρεται μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τῶν
ἄλλων, ὅστινες φαίνονται ὡς νὰ κύπτουν εὐλαβῶς πρὸ αὐτοῦ.

Τὸ ποικιλόχρουν φῶς καὶ τὸ ἀνοικτὸν χρῶμα τοῦ λίθου
προσδίδουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὄψιν τερπνὴν καὶ εὐχάριστον,
ἥτις μετριάζει τὴν μελαγχολίαν τῆς γοθικῆς ἀρχιτεκτονι-
κῆς, χωρὶς οὐδὲν νὰ ἀφαιρῇ ἀπὸ τὴν αὐστηράν καὶ σοβαράν
αὐτῆς βαρύτητα.

Ἡ ἀπὸ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως ἐκείνης μετάβασις εἰς τοὺς
ναρθήκας τῆς ἐκκλησίας ταύτης εἶνε ὡς ἡ ἀπὸ κρύπτῃς τινὸς
μετάβασις εἰς τινὰ πλατεῖαν.

Παρατηρεῖς περίξ, ἀναπνεῖς, αἰσθάνεσαι ὅτι ζῆς.

(Ἐπεται συνέχεια).

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

Π Υ Ρ Κ Α Ι Α

Τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα, περὶ τὴν πρώτην πρωϊνὴν ὥραν,
ὅλη ἡ πολίχνη ἐκοιμάτο· ἔγραφον ἐν τῷ θαλάμῳ μου, ὅτε
αἴφνης παρετήρησα ὅτι ὁ χάρτης ἐπορφυρώθη ὑπὸ τὴν γρα-
φίδα μου.

Ἰψώσα τοὺς ὀφθαλμούς· δὲν ἐφωτιζόμην πλέον ὑπὸ τῆς